

**34. gr.
Náttúruauðlindir.**

Auðlindir í náttúru Íslands, sem ekki eru í einkaeigu, eru sameiginleg og ævarandi eign þjóðarinnar. Enginn getur fengið auðlindirnar, eða réttindi tengd þeim, til eignar eða varanlegra afnota og aldrei má selja þær eða veðsetja.

Til auðlinda í þjóðareign teljast náttúrugæði, svo sem nytjastofnar, aðrar auðlindir hafs og hafsbotns innan íslenskrar lögsögu og uppsprettur vatns og virkjunarréttinda, jarðhita og námaréttinda. Með lögum má kveða á um þjóðareign á auðlindum undir tiltekinni dýpt frá yfirbordi jarðar.

Við nýtingu auðlindanna skal hafa sjálfbæra þróun og almannahag að leiðarljósi.

Stjórnvöld bera, ásamt þeim sem nýta auðlindirnar, ábyrgð á vernd þeirra. Stjórnvöld geta á grundvelli laga veitt leyfi til afnota eða hagnýtingar auðlinda eða annarra takmarkaðra almannagæða, gegn fullu gjaldi og tiltiltekins hóflegs tíma í senn. Slík leyfi skal veita á jafnræðisgrundvelli og þau leiða aldrei til eignarréttar eða óafturkallanlegs forræðis yfir auðlindunum.

Úr tillögu Stjórnlagaráðs að nýrri stjórnarskrá, 2011.

Heiti verks: **34. grein.**

Greinargerð um hugmynd, efnisval, uppbyggingu og útfærslu.

Saga sjávarútvegs á Íslandi undanfarna áratugi er samofin umræðu meðal þjóðarinnar um sjávarauðlindina og ráðstöfun hennar. Breytingar í sóknarháttum með togaravæðingu og síðar upptaka kvótakerfis gjörbreyttu umhverfi og byggðamunstri víða um land og leiddu til fólksflutninga og fiskveiðar urðu stórpólítískt deilumál. Þjóðin hefur skipt sér í fylkingar vegna afstöðu sinnar til auðlindamála í stærra samhengi; afnotaréttur, afgjald og eignaréttur, ábyrgð og skyldur, sjálfbærni og náttúruvernd eru aðeins nokkur þeirra hugtaka sem tekist er á um í þeirri umræðu.

Til að ná fram sáttmála um þessi deilumál, og raunar fjöldamörg önnur, lagði stjórnlagaráð fram frumvarp til stjórnskipunarlags (2011), en í því er sérstök grein um náttúruauðlindir og dregur verkið nafn sitt af henni. Í greininni er lögð fram hugmynd til sátta um auðlindir sem þjóðin hefur lýst sig sammála, en mikill meirihluti þjóðarinnar studdi þetta ákvæði nýju stjórnarskrárinnar í þjóðaratkvæðagreiðslu 2012.

Í húsinu að Skúlagötu 4 eru stofnanir og ráðuneyti sem öll fjalla um eða vinna að auðlindamálum þjóðarinnar með einum eða öðrum hætti. Þar er unnið að vísindarannsóknum og auðlindastýringu til lands og sjávar og nýsköpun í iðnaði, ferðamennsku og fleiri greinum sem byggja á auðlindum þjóðarinnar.

Auðlindaákvæðinu í tillögu stjórnlagaráðs, sem líta má á sem hugmynd á mörkum draums og veruleika, er rétt að gera hátt undir höfði á *húsgaflí auðlindanna* áður en málað verður yfir það að tveimur til þremur árum liðnum eða textinn látinn veðrast og mást af veggnum á náttúrulegan hátt.

Efnisval.

Verkið er málað á vegginn með vandaðri steinmálningu.

Uppbygging og útfærsla.

Textinn í verkinu er gerður með leturgerðinni: **Landnáma**. Veggurinn er málaður í grunnlit textans. Yfir hann er límdur útskorinn texti verksins og málað yfir með aðallit verksins. Síðan er útskorinn textinn fjarlægður svo grunnlitur hans komi í ljós.

Lagt er til að merking hússins verði tekin af austurgafflinum og það merkt á norðurgaffli.